

Powtórka z C cz. II

Wykład 3

Funkcje

- Dają możliwość definiowania własnych „instrukcji”
- Pozwalają na wielokrotne wykorzystanie tego samego kawałka kodu
- Umożliwiają czytelniejszą organizację kodu programu
- Funkcje wywołuje się przez podanie jej nazwy wraz z umieszczonymi w nawiasach argumentami
- Funkcje mogą lecz nie muszą zwracać wartość
  - Zawsze jednak tylko jedną
- Typ wartości zwracanej nie jest brany pod uwagę przy dopasowywaniu wersji funkcji do wywołania
  - Dlaczego?

Parametry

- Parametry występujące w deklaracji i definicji funkcji nazywamy formalnymi
  - Ich nazwy nie mają większego znaczenia
- Parametry użyte do wywołania funkcji nazywamy aktualnymi lub parametrami wywołania
- Sposób przesyłania parametrów
  - Przez wartość
    - Funkcja otrzymuje kopie obiektów (operacje na zmiennych lokalnych)
    - Nie powinno się przysyłać dużych obiektów
  - Przez referencje
    - Funkcja otrzymuje oryginalny obiekt

Deklaracja, a definicja

```
■ void licz()  
{  
    cout << 2*2;  
}  
  
int main()  
{  
    licz();  
}
```

```
■ void licz();  
  
int main()  
{  
    licz();  
}  
  
void licz()  
{  
    cout << 2*2;  
}
```

Przykłady deklaracji

- W wywoływaniu funkcji istotny jest typ argumentów
  - Ścisła kontrola typów

```
void swap_int(int a, int b);  
void swap_float(float a, float b);  
int kwadrat(int x);  
float licz(); // == float licz(void);  
double kwadrat(double &, double &);
```

Zwracanie rezultatu

- W przypadku `void` funkcja nie zwraca żadnego rezultatu
- W każdym innym przypadku należy użyć słowa kluczowego `return`
  - Funkcja powinna zwracać odpowiedni typ, taki jaki został zadeklarowany
  - Jeśli typ jest niezgodny to następuje próba wykonania niejawnej standardowej konwersji
- Przykład `cpp_3.1`

Przesyłanie argumentów przez wartość

- Funkcja pracuje na kopiach przekazanych argumentów
  - ❑ NIE SĄ ZMIENIANE ORYGINALNE WARTOŚCI
  - ❑ Tworzenie nowych obiektów powiększa zajmowaną pamięć
  - ❑ Wywołania przez wartość nie powinno się stosować przy dużych obiektach
- Przykład cpp_3.2

Przesyłanie argumentów przez referencje

- Funkcja pracuje na oryginalnych obiektach
  - NIE SĄ TWORZONE KOPIE
  - Należy zadbać aby obiekty nie zostały przez przypadek zmieniony
  - Uwaga przy obiektach typu `const`
- Przykład `cpp_3.3`

Argumenty domniemane

- Stosuje się kiedy jakaś wartość argumentu jest często używana
  - ❑ `void temperatura(float T, int skala = 0)`
  - ❑ `temperatura(100);`
  - ❑ `temperatura(100, 1);`
- Domniemanych wartości może być więcej, wtedy muszą zostać umieszczone na końcu listy argumentów
  - ❑ `void licz(int x, int y = 0, int z = 0)`
  - ❑ `licz(0);`
  - ❑ `licz(1, 1);`
  - ❑ `licz(1, ,1); // BŁĄD`
- Przykład `cpp_3.4`

Funkcje inline

- Stosuje się do funkcji o małej liczbie instrukcji w celu przyspieszenia jej działania
  - W szczególności przy wielokrotnym jej wywoływaniu
- Nie występują w klasycznym C
- `inline int zao(float liczba)`
`{`
 `return (liczba + 0.5);`
`}`
- Funkcje typu `inline` muszą być od razu zdefiniowane!!!

Rekurencja

- Z rekurencją spotykamy się kiedy funkcja wywołuje samą siebie
- `long silnia (int n)`
`{`
    `if (n<2) return 1;`
    `else return n*silnia(n-1);`
`}`
- Wywołania rekurencyjne umożliwią często prostsze zakodowanie algorytmu, ale okupione jest to wzrostem czasu jego wykonania
- Przykład `cpp_3.5`

Przetładowanie nazw funkcji

- W danym zakresie ważności (np. pliku) występuje więcej niż jedna funkcja o takiej samej nazwie
- Wybór funkcji odbywa się na podstawie typów i liczby argumentów z którymi funkcja jest wywoływana
  - Należy pamiętać o możliwości wystąpienia niejawnych konwersji
- Typ zwracany przez funkcję nie jest brany pod uwagę

Stosowanie przetładowania

- Przetładowanie nazw funkcji powinno stosować się w sytuacji gdy funkcja wykonuje podobne zadanie na innych typach danych
  - Zwracanie wartości min i max
  - Obliczenie średniej
  - Wypisywanie danych
  - ...
- Przykład cpp_3.6

Przetładowanie, a argumenty domniemane

- `void fun(float);`
`void fun(char);`
`void fun(int, float = 0);`
- `fun(1.1); //fun(float)`
`fun('A'); //fun(char)`
`fun(2); //fun(int, float = 0)`
`fun(2,2.2); //fun(int, float)`
- Ale nie może istnieć w tym przypadku
`void fun(int);`

Przetładowanie, a zakres ważności

- Przetładowanie następuje tylko dla tego samego zakresu ważności
- Dla różnych zakresów ważności następuje zastępowanie nazw
- W ramach obszaru lokalnego funkcje również mogą być przetładowywane
- Przykład cpp_3.7

Tablice

- Tablica jest to ciąg obiektów tego samego typu, które zajmują ciągły obszar w pamięci
- Tablice są typem pochodnym
- Rozmiar tablic musi być znany w momencie kompilacji programu
- `int tab[10];`
- `float tab[100];`
- ...
- Elementy w tablicy są numerowane od 0 (zera)
  - Należy pamiętać, ponieważ taki fragment kodu
`int t[20]; t[20] = 0;`
jest błędny

Inicjalizowanie tablic

- Przed użyciem elementów tablicy, każdy z nich powinien zostać zainicjalizowany
  - Częsty błąd, który dość trudno jest wychwycić
- `int t1[4] = {2, 4, 6, 8}; /*
wszystkie elementy zainicjalizowane */`
- `int t2[4] = {2, 4}; /* ostatnie dwa
zainicjalizowane zerami */`
- `int t3[] = {2, 4, 6, 8};`
- Przykład cpp_3.8

Przekazywanie tablicy do funkcji

- Tablicy nie da się przestać przez wartość
- Tablice przesyła się podając funkcji tylko adres jej początku
- Nazwa tablicy jest jednocześnie adresem jej początku (zerowego elementu)
- Funkcja musi w inny sposób poznać wielkość tablicy, aby móc poprawnie wykonywać na niej operacje
- Przykład `cpp_3.9`

Tablice znaków

- `char tekst[] = {„Tablica znakow”};`
- Koniec tablicy znaków określony jest przez element o wartości 0 czyli `NULL`
  - Czyli tablica o np. trzech znakach będzie zawierać cztery elementy
  - Uwaga definicja `char tekst [] = {'a', 'b', 'c'};` tworzy tablice znaków z trzema elementami, a nie łańcuch
- Operatory `+`, `=`, `==` itp. nie są zdefiniowane dla całych tablic znakowych
  - Należy napisać własne funkcje do obsługi łańcuchów lub skorzystać z funkcji bibliotecznych takich jak:
  - `strcpy`, `strcmp`, `strcat` itp. (cstdio dawniej stdio.h)
- Najlepiej wykorzystać klasę `std::string` z STL (zostanie omówione później)

Tablice wielowymiarowe

- Tablice wielowymiarowe mogą być tworzone z różnych, ale określonych typów obiektów (`int`, `float` ...)
  - Np. `int t[5][2];`
  - Tworzona jest tablica typu `int` składająca się z pięciu wierszy i dwóch kolumn, a tak naprawdę tablica `int t[5]`, składająca się z tablic dwuelementowych typu `int`
  - Elementy w pamięci rozmieszczone są w ten sposób, iż najszybciej zmienia się najbardziej skrajny prawy wskaźnik
- Co oznacza `int t [i,j];`?

Przekazywanie tablic wielkowymiarowych do funkcji

- Podobnie jak poprzednio potrzebny jest:
  - Typ elementów tablicy
  - Informacja jak w pamięci rozmieszczone są poszczególne elementy
    - Czyli wartości poszczególnych wymiarów
- Przykład
  - ```
void fun(float t[1000][2]); //(float[][2])
float dane[1000][2];
fun(dane);
```
- Możliwe jest również tworzenie tablic o większej liczbie wymiarów
  - W każdym przypadku zasada jest taka sama

# Wskaźniki

- Wskaźnik służy do pokazywania na różne obiekty (różnych typów)
- Definiowanie wskaźników
  - `int *w;`
  - `float *f;`
- Wskaźnik może pokazywać na obiekt jednego konkretnego typu
- Wskaźnik tak naprawdę pokazuje na obszar pamięci, w którym dany obiekt jest przechowywany
- Wskaźnik posiadając informację o typie może zinterpretować dany obszar pamięci, w którym obiekt jest przechowywany

# Używanie wskaźników

- W języku C++ definicje obiektów zapisane są tak, iż przypominają sposób wykorzystania ich w wyrażeniach
  - Np. `int *w;` pozwala na używanie wartości pokazywanej przez wskaźnik w sposób następujący:  
`int i = *w;`
  - Podobnie jest z omówionymi wcześniej tablicami
- Ustawienie wskaźnika wykonuje się za pomocą jednoargumentowego operatora `&` zwracającego adres obiektu
  - `int x; int *y = &x;`
- Przykład `cpp_3.11`

# Wskaźniki z atrybutem const

- Jeżeli mamy jakiś typ o nazwie `nazwa_typu` to (czytamy od prawej do lewej)
  - `nazwa_typu*` - jest wskaźnikiem do `nazwa_typu`
  - `const nazwa_typu*` - jest wskaźnikiem do `nazwa_typu`, ale obiekt nie może być zmieniony przez ten wskaźnik
  - `nazwa_typu* const` - jest stałym wskaźnikiem do `nazwa_typu`, tzn. obiekt na który ten wskaźnik pokazuje można zmieniać, a samego wskaźnika nie
  - `const nazwa_typu* const` - jest stałym wskaźnikiem do stałego obiektu typu `nazwa_typu`, tzn. obiekt na który ten wskaźnik pokazuje nie można zmieniać i samego wskaźnika też nie
- Z referencjami jest podobnie, z tą różnicą że samych referencji nie możemy zmieniać (pierwsze dwa przykłady)



# Wskaźnik typu `void`

- Normalnie wskaźnik przechowuje informacje o adresie miejsca w pamięci i typie zmiennej tam przechowywanej
- Wskaźnik `void` nie posiada wiedzy o typie obiektu na jaki wskazuje
- ```
void *w1;  
int *w2;  
float *w3;  
w1 = w2;  
w1 = w3;  
w2 = w3; // BŁĄD  
w2 = (int *) w3; // OK
```
- Do wskaźnika `void` nie można przypisać wskaźnika dowolnego typu, ale z atrybutem `const`

Zastosowanie wskaźników do tablic

- W funkcjach tablice możemy odbierać
  - Jak tablice (`[]`), co jest bardziej czytelne
  - Jako adres (poprzez wskaźnik)
- Zalety i wady
  - W pierwszym przypadku powstaje łatwiejszy do zrozumienia kod
  - W drugim przypadku funkcja działa szybciej, bo operacje na wskaźnikach
- Przykład `cpp_3.12`

Arytmetyka wskaźników

- Do wskaźników można dodawać i odejmować liczby całkowite - przesuwanie się po tablicy
- Wskaźniki można odejmować od siebie, ale muszą one pokazywać na tą samą tablice. Rezultatem jest odległość między tymi elementami wyrażona liczbą całkowitą
- Wskaźniki można porównywać ze sobą (`==` `!=` `<` `>` `<=` `>=`)
- Przykład `cpp_3.13`

Wskaźniki do funkcji

- Wskaźniki mogą również pokazywać na funkcje
  - Nazwa funkcji jest jednocześnie jej adresem
  - `void (*f)();`
  - `float (*f)();`
  - `int (*f)(int, int);`
- Przykład `cpp_3.14`

Rezerwacja obszarów pamięci

- Operacje rezerwacji pamięci wykonuje się za pomocą operatorów **new** i **delete**
  - **new** tworzy nowy obiekt
  - **delete** niszczy stworzony wcześniej obiekt
- Cechy
  - Stworzony obiekt nie posiada nazwy, możemy odwoływać się do niego tylko przez wskaźnik
  - Obiekt istnieje od momentu stworzenia do momentu zniszczenia - my decydujemy o tym
  - Obiektów nie obowiązują zwykłe zasady ważności - jeśli mamy wskaźnik pokazujący na dany obiekt to mamy również do niego dostęp
  - Obiekty stworzone za pomocą **new** nie są inicjalizowane, musimy sami o to zadbać

new i delete

- Operatory `new` i `delete` zastępują stare funkcje `malloc()` i `free()` z języka C
- Operatory `new` i `delete` są częścią składową języka C++
- `int *a;`
`a = new int;`
`...`
`delete a;`
- `float *f;`
`f = new float[100];`
`...`
`delete [] f; //stosowane do tablic!!!`
- Operatorem `delete` kasujemy tylko obiekty stworzone za pomocą `new` i wykonać możemy to tylko raz!!!
- Należy pamiętać, żeby nie „zgubić” wskaźnika do stworzonego i istniejącego obiektu
- Przykład `cpp_3.15`